

Stroka s številnimi pripombami na predlog novega zakona o varovanju kulturne dediščine

Ministrstvo za kulturo je pripravilo predlog novega zakona o varovanju kulturne dediščine. Stroka ima na predlog, ki je bil v javni razpravi do konca januarja, številne pripombe. Hkrati ministrstvo poziva, da predlog zakona umakne, novo besedilo uskladi z vsemi ključnimi deležniki in ga ponovno da v javno razpravo.

Po oceni strokovnjakov naj bi predlog zakona nastal na hitro, v ozkem krogu in z ozkim pogledom na kulturno dediščino, v pripravo pa niso bili vključeni strokovnjaki s področja dediščine in muzeologije, dediščinske ustanove in tudi ne socialni partnerji. Med drugim predlog zakona odvzema številne pristojnosti službi za premično dediščino in muzeje. Prav tako naj ne bi bil uskladen z nacionalnimi in mednarodnimi normativnimi podlagami. Predlogu naj bi tudi manjkala vizije digitalne transformacije družbe, je bilo moč slišati na današnji novinarski konferenci v prostorih ljubljanske **Filozofske fakultete**.

Po besedah umetnostnega zgodovinarja Mateja Klemenčiča s **Filozofske fakultete** Ljubljana, ki je tudi predsednik strokovnega sveta Zavoda za varstvo kulturne dediščine (**ZVKDS**) in član izvršnega odbora Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva, je moč pripombe na predlog zakona združiti v pet točk: Predlog zakona tako omejuje raziskovalne dejavnosti na področju dediščine, zmanjšuje stopnjo varstva dediščine, poenostavlja postopke za uničenje nepremične kulturne dediščine, kar potencialnim investitorjem olajšuje rušenje kulturne dediščine mimo **ZVKDS**, zmanjšuje strokovno avtonomijo javne službe za varstvo kulturne dediščine ter pomanjkljivo opredeljuje muzejsko službo, njene funkcije in njeno delovanje.

Stroko moti tudi nova organiziranost **ZVKDS**, saj predlog novega zakona predvideva, da naj bi število in meje območnih enot določil minister brez kakršnihkoli strokovnih podlag, s čimer se bo po besedah Klemenčiča povečala tudi možnost političnih mahinacij. Ukinja tudi službo za kulturno dediščino in posledično položaj generalnega konservatorja.

Arheolog Predrag Novaković, prav tako z ljubljanskega **Filozofske fakultete**, je na današnji novinarski konferenci izpostavil predvsem problem arheološke dediščine in ocenil, da je raziskovalna dejavnost v predlogu zakona zelo slabo prisotna. Kot je še pojasnil, je arheološka dediščina specifična v primerjavi z drugimi vrstami dediščine, ki dokler se je ne najde, obstaja kot potencial, predlog zakona pa znižuje prav raven varovanja arheološke dediščine v primerjavi z obstoječim zakonom.

Kot je še ocenil, predlog zakona ne upošteva dejstva, da so tudi drugi subjekti, ki delujejo na svojem področju, avtomatično tudi subjekti, ki delujejo na področju dediščine. Predlog zakona tudi ne predvideva možnosti soglasja za prihod tujih raziskovalcev v Slovenijo.

Kustosinja arheologinja v brežiškem Posavskem muzeju in doktorska študentka heritologije Jana Puhar je povedala, da glede muzejev predlog zakona med drugim pušča odprta vsa ključna vprašanja muzejev, tako organiziranost kot financiranje kot pristojnosti in vse to prelaga na uredbo, ki naj bi bila pripravljena z enoletnim zamikom in katere vsebina je še v celoti neznana. Menila je še, da je predlog zakona terminološko neustrezen in izhaja iz napačnih izhodišč, češ da je potrebna korenita sprememba zakona, ki je v veljavi od leta 2008, ne pa njegova nadgradnja.

Pripombe k predlogu zakona so med drugim podali ljubljanska **Filozofska fakulteta**, **Slovenska akademija znanosti in umetnosti**, Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije, Sindikat vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture Slovenije ter **ZVKDS**.